

Onderwerp : Peilbesluit Lange Weide 2018

DM-nummer : 1440467

AB-vergadering: 19 december 2018

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld:

1. Het 'inspraakrapport Peilbesluit Lange Weide' vast te stellen;
2. Het peilbesluit Lange Weide 2018 vast te stellen, overeenkomstig het bij dit voorstel behorende ontwerp en het peilbesluit Lange Weide 2003 in te trekken.

Toelichting

In polder Lange Weide wordt grootschalig onderwaterdrainage aangelegd. Het project is een pilot waarin de boeren/eigenaren en het waterschap zich samen sterk maken om bodemdaling te vertragen. In deze pilot wil het waterschap onderzoek doen naar o.a. het effect van dynamisch peilbeheer op onderwaterdrainage. Dit is volgens kennisinstituten de beste vorm van peilbeheer voor deze techniek. Om deze andere vorm van peilbeheer toe te passen is het noodzakelijk het "Peilbesluit Lange Weide 2003", dat tevens aan herziening toe is, aan te passen.

Vooruitlopend op de nieuwe Nota Peilbeheer en in lijn met de startnotitie "Vertragen Bodemdaling Veenweide" heeft het college op 27 maart 2018 ingestemd om voor dit peilbesluit het aspect "vertragen van bodemdaling in veenweidegebieden" nu al in de peilafweging te betrekken.

Voorliggend "ontwerp-peilbesluit Lange Weide 2018" heeft 8 weken ter inzage gelegen van 11 juli 2018 tot en met 5 september 2018. Tijdens de inspraakperiode is één zienswijze binnengekomen. Deze zienswijze gaf geen aanleiding het ontwerp-peilbesluit aan te passen.

Belangrijke aspecten uit voorliggend peilbesluit worden hieronder nader toegelicht:

Dynamisch peilbeheer

Dynamisch peilbeheer heeft een positief effect op de werking van onderwaterdrainage (OWD) en daarmee op het remmen van bodemdaling. Het waterschap wil op dit schaalniveau onderzoek doen naar het relatie tussen deze vorm van peilbeheer en bodemdaling

In peilgebied LWE_004 (waar de OWD wordt aangelegd) wordt dynamisch peilbeheer voorgesteld met beheermarges van 13 centimeter. De bovengrens van deze beheermarge is afgestemd op het peil rondom de aanwezige hoogwatervoorzieningen in het gebied en de ondergrens is afgestemd op de aanlegdiepte van de onderwaterdrains. Hiermee is een goed functioneren van de hoogwatervoorziening en de onderwaterdrains gewaarborgd.

De voorgestelde beheermarge wijkt af van de huidige nota peilbeheer. De huidige nota geeft ruimte om onder 'normale omstandigheden' slechts 5 cm af te wijken van het vastgelegde peil.

Peilvariatie binnen de beheermarge – samen verantwoordelijk

De beslissing om het peil binnen de beheermarge te laten variëren zal worden gebaseerd op de actuele grondwaterstand, de weersverwachting (now and forecasting) en de inschatting van de begeleidingsgroep. Hiervoor krijgen alle landeigenaren de beschikking over een online web viewer om de hoogte van de grondwaterstanden en oppervlaktewaterpeil te bekijken. Het moment en de dynamiek (hoogte en duur) van de aanpassing wordt besproken in een begeleidingsgroep. De begeleidingsgroep bestaat uit een groep landeigenaren (deelnemende agrariërs en een niet-deelnemende bewoner of agrariër), vertegenwoordigers van het waterschap en een vertegenwoordiger van Staatsbosbeheer. Het waterschap blijft verantwoordelijk voor de uiteindelijke beslissing.

Pilot en kennisontwikkeling

Bij de afweging en het vaststellen van het gewenste peilregime wordt naast bovengenoemde punten ook andere aspecten betrokken. Ook de haalbaarheid van de aanpassing vanuit de (water)beheer optiek, de samenwerking tussen de boeren en het waterschap en de resultaten van het monitoringsprogramma (kwantiteit, zoetwatervraag, ecologie, waterkwaliteit) worden in de afweging betrokken. Hiermee zal het dynamisch peilbeheer worden geëvalueerd.

Peilindexatie

In lijn met de startnotitie Vertragen Bodemdaling Veenweide indexeert het waterschap het oppervlaktewaterpeil - uitgaande van autonome ontwikkeling- maar voor 75% aan de (gemiddelde) huidige bodemdaling die optreedt in een gebied.

In het ontwerp-peilbesluit Lange Weide wil het waterschap deze aanpak gaan toepassen in peilgebied LWE_004. In de andere peilgebieden met een landbouwfunctie zal geen peilindexatie plaatsvinden omdat de drooglegging te groot is of de ondergrond uit klei bestaat.

In peilgebied LWE_004 wordt de pilot met de grootschalige aanleg van onderwaterdrainage uitgevoerd. De huidige maaiveldddaling is 6 tot 8 mm per jaar. Naar verwachting wordt de maaiveldddaling hier circa 40-50% minder dan de autonome bodemdaling. Dit geeft mogelijkheden om minder te indexeren dan de genoemde 75% uit de startnotie. De maaiveldddaling met onderwaterdrainage zal in dit gebied worden gemeten. Het ligt in de bedoeling om het peil te indexeren op basis van de gemeten maaiveldddaling. Op basis van deze gegevens kan die precieze indexatie worden bepaald. In overleg met het gebied wordt bij de vaststelling van het volgende peilbesluit de uiteindelijk indexatie bepaald, waarbij maximaal 75% peilindexatie t.o.v. de autonome ontwikkeling wordt aangehouden.

NNN-gebieden

In polder Lange Weide liggen verschillende percelen die onderdeel zijn van Natuurnetwerk Nederland (NNN). In het huidige bestemmingsplan van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk hebben deze percelen een “agrarische bestemming met waarden”. De provincie Zuid-Holland, stuurgroep Gouwe Wiericke en Staatsbosbeheer, de landeigenaar, zijn voornemens op deze percelen natuur te ontwikkelen. Momenteel wordt via een programma van eisen het natuurdoeltype voor deze gebieden onderzocht. Hierin wordt ook gekeken of er mogelijkheden zijn om de Oud Hollandse Waterlinie meer zichtbaar te maken.

De twee NNN-gebieden nabij de A12 liggen momenteel in peilgebieden waarin het peil is afgestemd op de agrarisch functie. De NNN bestemde percelen hebben een gemiddelde drooglegging van 45 cm. De natuurtypes die in beeld zijn, hebben een hoger waterpeil nodig. Hiervoor is isolatie noodzakelijk. In de stuurgroep Gouwe Wiericke heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over het gewenste natuurtype. Om in de toekomst aan te kunnen sluiten bij het gekozen natuurdoeltype, wordt in het ontwerp-peilbesluit een flexibel peil voorgesteld. De onder- en bovengrens bieden ruimte voor een peilstijging van 7 tot 27 cm. Afhankelijk van het natuurtype waarvoor de stuurgroep kiest kan het gewenste peil worden gehanteerd.

Hoogwatervoorzieningen

In afvoergebied de Lange Weide zijn vier collectieve hoogwatervoorzieningen. Het peil in deze hoogwatervoorzieningen is gemiddeld 20 cm hoger dan in het omliggende agrarisch gebied. Volgens de Beleidsnota Hoogwatervoorzieningen moet het peil in de hoogwatervoorziening minimaal mee zakken met de maaiveldaling in de hoogwatervoorziening. Dit “meezakken” is bedoeld om peilverschillen van 50 cm of meer tussen de hoogwatervoorziening en de omliggende peilgebieden te voorkomen.

Het peil in de hoogwatervoorzieningen worden momenteel niet geïndexeerd en in het ontwerp-peilbesluit is geen indexatie opgenomen, in afstemming met de bewoners. Hiervoor zijn een aantal redenen:

- De maaiveldaling in de hoogwatervoorzieningen is onbekend. Wanneer het waterschap het peil meer verlaagt dan de maaiveldaling in de hoogwatervoorziening (peilwijziging) is het waterschap juridisch aansprakelijk voor bebouwingsschade.
- Doordat in het agrarisch gebied om de hoogwatervoorzieningen heen grootschalig onderwaterdrainage wordt aangelegd, zal het onderlinge peilverschil minder snel oplopen dan nu het geval is.
- Het onderlinge peilverschil van 50 cm is nog niet aan de orde.

Kaders

Kaders en uitgangspunten bij het tot stand komen van dit ontwerp-peilbesluit Lange Weide 2018 zijn:

- Wettelijke kaders: artikel 77 Waterschapswet, artikel 5.2 Waterwet, artikel 4.4 t/m 4.8 van de provinciale Waterverordening HDSR (2009)
- Vaststelling Beleidsnota peilbeheer, 15 maart 2011 en de partiële herziening van de beleidsnota peilbeheer, 18 februari 2015
- Waterkoers, 26 januari 2016
- Startnotitie Vertragen Bodemdaling Elke centimeter telt
- Op 27 maart 2018 heeft het college ingestemd om dit peilbesluit uit te werken in lijn met de startnotitie “Vertragen Bodemdaling Veenweide”

Financiële aspecten

De financiële aspecten van de NNN-gebieden staan beschreven in projectplan NNN-gebieden Lange Weide (college besluit 3 juli 2018, zie bijlage). Deze zijn opgenomen in de begroting van 2019.

Aan de wijzigingen van de oppervlaktewaterpeilen zijn geen kosten verbonden.

Communicatie aspecten

Voorafgaand aan het ontwerp-peilbesluit zijn twee gebiedsavonden georganiseerd. Eén voor polder Weijpoort en één voor polder Lange Weide. Ook zijn er diverse individuele gesprekken gevoerd met landeigenaren.

Belanghebbenden zijn per nieuwsbrief, mail, lokale krant en via de website geïnformeerd over de inzage termijn van het ontwerp peilbesluit Lange Weide van 11 juli tot en met 5 september 2018.

De aanleg van de eerste onderwaterdrain is feestelijk gevierd op 30 augustus 2018 (in de inspraakperiode). Tijdens de opening was een informatiemarkt waar ook aandacht was voor het ontwerp peilbesluit. Er was veel belangstelling. Diverse media waren aanwezig – de opening was een item in het NOS-8-uur-journaal die dag.

MVO aspecten

Door de combinatie van onderwaterdrainage en dynamisch peilbeheer wordt bodemdaling en daarmee de CO₂-uitstoot verminderd. Ook gaan de natuurwaarden in het gebied er op vooruit doordat de NNN-gebieden een passend peil krijgen. Het ontwerp-peilbesluit is in nauwe samenwerking met het gebied tot stand gekomen. Dit geeft invulling aan het “samen met” zoals opgenomen in het coalitieakkoord.

Bijlagen

- Ontwerp-peilbesluit en toelichting “Ontwerp-peilbesluit Lange Weide (2018)”
- Waterhuishoudkundige inrichtingskaart behorend bij “Ontwerp-peilbesluit Lange Weide (2018)”
- Inspraakrapport ontwerp-Peilbesluit Lange Weide
- Naam van de inspreker, niet openbaar